

хімії. Предметну компетентність з хімії можна розглядати як вміння бачити і застосовувати хімічні знання в реальному житті.

Список використаної літератури

1. Громадянська відповідальність: 80 вправ для формування громадянської та соціальної компетентностей під час вивчення різних шкільних предметів. 5–9 клас. Посібник для вчителя / Рафальська М., Боярчук О., ГерасимбН. та ін. – Х. : Вид. група «Основа», 2017. – 136 с.
2. Навчаємо демократії: Базові матеріали з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини для вчителів / Р. Голлоб, П. Крапф, О. Олафсдоттір, В. Вайдінгер; ред. Р. Голлоб, П. Крапф, В. Вайдінгер; пер. з англ. та адапт. Л. І. Паращенко. – 4-те вид. – К. : Основа, 2018. – Т. 1. – 164 с.
3. Нова українська школа [електронний ресурс]: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
4. Децентралізація дає можливості. Нова українська школа [електронний ресурс]: <https://decentralization.gov.ua/education/nova-ukrainska-shkola>
5. Нова українська школа: poradnik для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. — К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с.
6. Нова українська школа: poradnik для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. — Київ : Літера ЛТД, 2018. — 160 с.

МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Кирилюк М.В.

Управління освіти і науки Полтавської міської ради

Складовою освітнього процесу та всієї педагогічної системи освіти є певні умови, які сприяють розвитку професіоналів. З огляду на це, важливим завданням є визначення, обґрунтування та реалізація відповідних педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти.

Ми під педагогічними умовами розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти розуміємо інтегральну єдність форм, методів, прийомів і засобів педагогічного впливу, які забезпечать ефективність процесу розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти.

Визначаючи педагогічні умови розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти, нами було враховано наступне: комплекс вимог, які висуває до освітнього процесу в системі післядипломної освіти сучасна педагогічна наука і практика, сукупність кваліфікаційних вимог до вчителів фізико-математичних дисциплін закладів загальної середньої освіти, а також зміни, що відбулися в порядку підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

У ході наукового пошуку для визначення педагогічних умов розвитку самоосвітньої компетентності вчителів ми провели науково-методичні заходи для працівників методичних служб та вчителів, яким передувало анкетування, бесіди, інтерв'ю, вивчення досвіду роботи вчителів фізико-математичних дисциплін закладів загальної середньої освіти. Опитування показали, що ці питання є важливими для кожного з респондентів. Результати анкетування виявилися наступні: 71% учителів вважають необхідним для себе займатися саморозвитком у професійній діяльності, 64% респондентів готові до такої діяльності, а 59% займається цим видом діяльності лише за умов наявності відповідного навчально-методичного забезпечення. Варто зазначити, що 63% учителів не можуть вирішити як, де і коли займатися самоосвітою; самоосвітня діяльність у 89% педагогів організована самостійно (тобто є самокерована), спонтанно керована та контрольована методичною службою школи, району(міста) чи області; використання різноманітних методів самоосвітньої діяльності обмежено до мінімуму, а головним мотивом здійснення самоосвіти є проходження чергової атестації і, як результат,

отримання категорії. Ми переконалися, що в часи інтенсивного розвитку ІТ-індустрії та розгалуження мережі Інтернет, більшість учителів (87%), які самостійно займаються самоосвітньою діяльністю, здійснюють її несвідомо (часто використовують можливості Інтернету задля вирішення ситуативних проблем, що виникають у процесі професійної діяльності).

Учителі фізико-математичних дисциплін зазначили, що навчально-методичне забезпечення для самостійної роботи, яке рекомендовано методичними службами, потребує постійного вдосконалення, адже специфіка роботи даної категорії педагогів указує на необхідність постійного зв'язку з новачіями, які відбуваються у сфері науки та техніки, ІТ-індустрії тощо.

Таким чином, підсумовуючи результати анкетування, обговорення проблемних питань, вивчення та аналізу науково-педагогічної літератури, досвіду роботи вчителів фізико-математичних дисциплін закладів загальної середньої освіти, нами визначено такі педагогічні умови розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін:

1. Розвиток мотиваційно-ціннісного ставлення вчителів фізико-математичних дисциплін до самоосвітньої діяльності шляхом використання інноваційних технологій у системі підвищення кваліфікації.

2. Забезпечення системності, цілісності та індивідуалізації самоосвіти вчителів фізико-математичних дисциплін в умовах реформування післядипломної освіти.

3. Удосконалення самоосвітньої діяльності вчителів фізико-математичних дисциплін шляхом використання можливостей інформаційно-освітнього середовища та застосування елементів STEM-освіти.

Критерієм оптимальності та ефективності вибору педагогічних умов є кінцевий результат. У контексті нашого дослідження – це зростання рівня самоосвітньої компетентності учителів фізико-математичних дисциплін.

У результаті дослідження ми прийшли до думки, що розвиток самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти буде значно ефективнішим на основі використання моделювання. Модель надасть можливість нам зрозуміти, що саме необхідно розвивати, співставивши з тим, що уже сформовано. На основі моделі можна сформулювати загальний аспект самоосвітнього процесу, перевести його в теоретичну площину, краще зрозуміти структуру та механізм взаємодії досліджуваної системи, що забезпечить достовірність обробки отриманих результатів.

Метою створення даної моделі є сприяння розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти. Означена модель ґрунтується на змістовій структурі самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін та включає наступні блоки: мотиваційно-цільовий, змістово-організаційний; процесуально-технологічний, результативно-діагностичний (рис. 1).

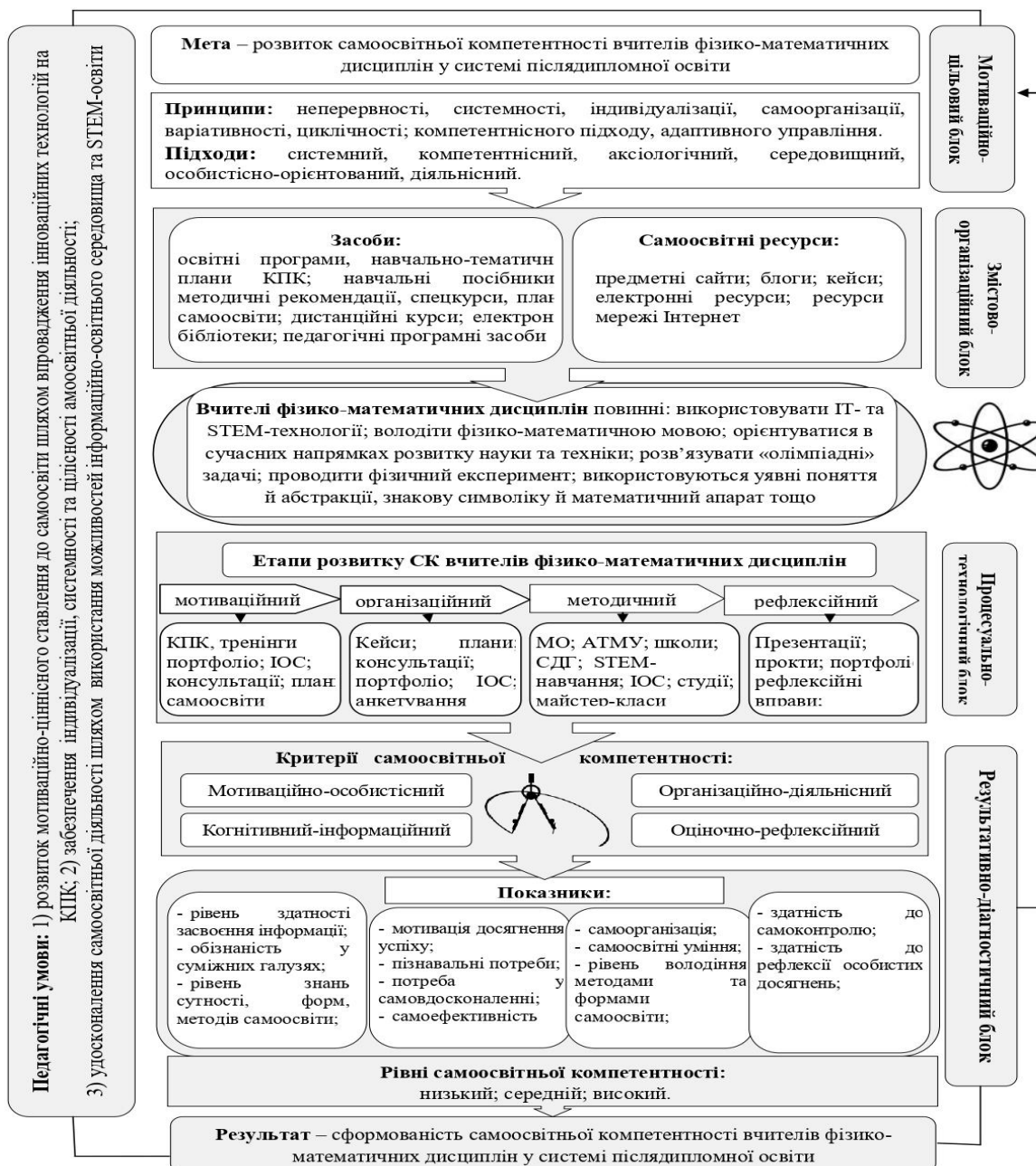

Рис. 1. Модель розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти.

До **мотиваційно-цільового блоку** належать: мета, наукові підходи (системний, компетентнісний, аксіологічний, особистісний, діяльнісний, середовищний) та принципи (неперервності, системності, індивідуалізації, самоорганізації, варіативності, циклічності, компетентнісного підходу, адаптивного управління) розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти. Завдання мотиваційно-цільового блоку моделі полягає у забезпеченні розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін, що визначається в наявності пізнавальних мотивів, результативних самоосвітніх знань, умінь і навичок, розумінні необхідності підвищення власного професійного рівня впродовж життя, саморозвитку й самоосвітньої діяльності, здатності ефективно здійснювати самоосвітню діяльність у професійній діяльності.

Змістово-організаційний блок моделі передбачає зміст самоосвітньої діяльності

вчителів фізико-математичних дисциплін у системі післядипломної освіти, який відображається у нормативних та навчально-методичних документах (освітні програми, навчальні плани та програми, навчально-методичні комплекси дисциплін тощо); зміст спецкурсу та тренінгу; індивідуальні плани самоосвіти вчителя фізико-математичних дисциплін, а також організацію процесу розвитку самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін під час навчання на курсах підвищення кваліфікації, участі у науково-методичній роботі в міжкурсовий період та під час самоосвіти.

Процесуально-технологічний блок представляє сукупність форм і методів самоосвітньої діяльності відповідно до етапів розвитку (мотиваційний, організаційний, методичний та рефлексійний) самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін в системі післядипломної освіти.

Результативно-діагностичний блок представлено критеріями і показниками, які відповідають окресленій структурі самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін. Результативно-діагностичний блок моделі вможливує комплексне психолого-педагогічне оцінювання самоосвітньої компетентності вчителів фізико-математичних дисциплін та дозволяє диференціювати одержані результати за трьома якісними рівнями (низький, середній, високий).

Об'єднувальним чинником забезпечення цілісності й ефективності реалізації розробленої моделі є упровадження визначених педагогічних умов.

Позитивний результат самоосвітньої роботи можливий, якщо вона відповідно організована, добровільна й усвідомлюється особистістю як потреба. Дотримання своєчасного інформування та корегування допоможуть педагогам перейти від керованої й координованої до самокерованої і самокоординованої самоосвітньої діяльності.

Список використаної літератури

1. Ващенко Л. М. Наукові ідеї та положення інноваційного розвитку післядипломної педагогічної освіти / Л. М. Ващенко // Післядипломна освіта в Україні – 2011. – №2(9). – С. 16–19.
2. Державна національна програма «Освіта («Україна ХХІ століття») // Освіта. – 1993. – Спец. випуск. – С. 2-12.
3. Елканов С. Б. Основы профессионального самовоспитания будущего учителя / Елканов С. Б. – М. : Просвещение, 1989. – 189 с
4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указ Президента України № 344/2013 від 25 червня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
5. Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : Монографія / За ред. І.А. Зязюна. – Київ : Видавництво «Віпол», 2000. – 636 с.
6. Протасова Н. Г. Теоретико-методичні основи функціонування системи післядипломної освіти педагогів в Україні: автореф. дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Н. Г. Протасова – К., 1999. – 31 с.
7. Савченко О. Я. Від управління школою до управління навчанням і розвитком кожного учня / О. Я. Савченко // Педагогічна газета. – 2000. – №9. – С. 7.
8. Солдатенко М. М. Теоретико-методологічні основи розвитку самостійної пізнавальної діяльності майбутнього вчителя: дис. ... докт. пед. наук: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Солдатенко Микола Миколайович. – К., 2006. – 421 с.

МОЖЛИВОСТІ GOOGLE CLASSROOM У СТВОРЕННІ ВІРТУАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Криворучко А.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка